

Presenting a Structural Model of Predicting Resilience based on Enneagram Personality Types with the Mediation of Adaptive Motivational Structure in Students

ARTICLE INFO

Article Type
Research Article

Authors

Zahra Abdi Khan¹
Ahmad Borjali^{2*}
Mohammadreza Beliad³
Khadijeh Abul Maali Al-Hussaini⁴
Maryam Mashayekh⁵

How to cite this article

Zahra Abdi Khan, Ahmad Borjali, Mohammadreza Beliad, Khadijeh Abul Maali Al-Hussaini, Maryam Mashayekh. Presenting a Structural Model of Predicting Resilience based on Enneagram Personality Types with the Mediation of Adaptive Motivational Structure in Students. *Islamic Life Style*. 2022; 6(3):110-119

1. PhD student, Department of Psychology, Karaj Branch, Islamic Azad University, Karaj, Iran.

2. Full Professor, Department of Clinical Psychology, Allameh Tabatabai University, Tehran, Iran (Corresponding Author).

3. Assistant Professor, Department of Psychology, Karaj Branch, Islamic Azad University, Karaj, Iran.

4. Associate Professor, Department of Psychology, Roudhen Branch, Islamic Azad University, Roudhen, Iran.

5. Assistant Professor, Department of Psychology, Karaj Branch, Islamic Azad University, Karaj, Iran.

* Correspondence:

Address:

Phone:

Email: borjali@atu.ac.ir

Article History

Received: 2022/07/16

Accepted: 2022/08/09

ABSTRACT

Purpose: This research was conducted with the purpose of presenting a structural model of predicting resilience based on Enneagram personality types with the mediation of adaptive motivational structure in students.

Materials and Methods: The cross-sectional research method is correlational. The statistical population of this research was formed by all the students of Islamic Azad University of Tehran province in 2018, from among them, 400 people were selected by multi-stage cluster sampling method. In this research, tools of resilience (Connor and Davidson, 2003), personality types (Riso and Hudson, 2013), and motivational structure (Cox and Klinger, 1995) were used, all of which had acceptable validity and reliability. In order to analyze the data, SPSS-V23 and Lisrel-V8.8 software were used. Also, in order to respond to the research hypotheses, structural equation modeling was used.

Findings: The research findings showed that the model has a good fit. Also, the results showed that Enneagram personality types have an indirect effect on resilience with the mediating role of adaptive motivational structure. In general, it can be concluded that some personality traits such as tolerance, forgiveness, adaptability, hard work, curiosity and decisiveness in relationship can help people to experience higher levels of resilience and motivational structure.

Conclusion: Therefore, the findings of this research have been discussed theoretically and practically in the light of the existing research process, and suggestions have been presented in both theoretical and practical areas.

Keywords: Resilience, Enneagram Personality Types, Adaptive Motivational Structure

ارائه مدل ساختاری پیش‌بینی تاب‌آوری براساس تیپ‌های شخصیتی اینیاگرام با میانجیگری ساختار انگیزی انطباقی در دانشجویان

واژگان کلیدی: تاب‌آوری، تیپ‌های شخصیتی اینیاگرام، ساختار
انگیزی انطباقی

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۴/۲۵

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۵/۱۸

* نویسنده مسئول: borjali@atu.ac.ir

زهرا عبدی خان^۱

دانشجوی دکتری، گروه روانشناسی، واحد کرج، دانشگاه آزاد
اسلامی، کرج، ایران.

احمد برجعلی^{۲*}

استاد تمام، گروه روانشناسی بالینی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران،
ایران (نویسنده مسئول).

محمد رضا بلیاد^۳

استادیار، گروه روانشناسی، واحد کرج، دانشگاه آزاد اسلامی، کرج،
ایران.

خدیجه ابوالمعالی الحسینی^۴

دانشیار، گروه روانشناسی، واحد رودهن، دانشگاه آزاد اسلامی،
رودهن، ایران.

مریم مشایخ^۵

استادیار، گروه روانشناسی، واحد کرج، دانشگاه آزاد اسلامی، کرج،
ایران.

چکیده

هدف: این پژوهش با هدف، ارائه مدل ساختاری پیش‌بینی تاب‌آوری
براساس تیپ‌های شخصیتی اینیاگرام با میانجیگری ساختار انگیزی
انطباقی در دانشجویان انجام شد.

مواد و روش‌ها: روش پژوهش مقطعی از نوع همبستگی است.
جامعه آماری این پژوهش را کلیه دانشجویان واحدهای دانشگاه
آزاد اسلامی استان تهران در سال ۱۳۹۸ تشکیل دادند، که از میان
آنها، تعداد ۴۰۰ نفر با روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای
انتخاب شدند. در این پژوهش از ابزارهای تاب‌آوری (کانر و
دیویدسون، ۲۰۰۳)، تیپ‌های شخصیتی (ریسو و هادسون، ۱۳۹۲)،
و ساختار انگیزی (کاکس و کلینگر، ۱۹۹۵) استفاده شد که همگی
از اعتبار و پایایی قابل قبولی برخوردار بودند. به منظور
تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار SPSS-V23 و Lisrel-
V8.8 استفاده گردید. همچنین به منظور پاسخگویی به فرضیه‌های
پژوهش از مدل‌یابی معادلات ساختاری استفاده شد.

یافته‌ها: یافته‌های پژوهش نشان داد که مدل از برازش مناسبی
برخوردار است. همچنین نتایج نشان داد که تیپ‌های شخصیتی
اینیاگرام بر تاب‌آوری با نقش میانجی ساختار انگیزی انطباقی
تاثیر غیرمستقیم دارد. به طور کلی، می‌توان نتیجه گرفت که برخی
ویژگی‌های شخصیتی مانند بردباری، بخشندگی، سازگاری، سخت
کوشی، کنجکاو و قاطع بودن در رابطه می‌تواند به افراد کمک
کند تا سطوح تاب‌آوری و ساختار انگیزی بالاتری را تجربه
کنند.

نتیجه‌گیری: بنابراین یافته‌های این پژوهش از لحاظ نظری و عملی
در پرتو روند پژوهشی موجود مورد بحث قرار گرفته‌اند و
پیشنهادهایی در هر دو حوزه نظری و کاربردی ارائه شده است.

مقدمه

روانشناسی مثبت‌گرا^۱ رویکردی در حال شکوفایی و رو به رشد در
همه عرصه‌های روان‌شناسی است که شامل مطالعه صفات مثبت
انسانی است (۱). در این رویکرد، به جای پرداختن به نشانگان
مرضی و علائم ناهنجاری در رفتارهای انسانی به ویژگی‌هایی
همچون شکوفایی، امید، ایمان، کمال، شادکامی و نظایر آن پرداخته
می‌شود (۲). یکی از این صفات مثبت که در روانشناسی مثبت‌گرا
مورد توجه جدی پژوهشگران قرار گرفته، تاب‌آوری است که به
عنوان مقاومت در برابر تغییرات جدی زندگی (۳) و توان برگشتن
مجدد به جای اول و حفظ شکل اولیه خود، در زمان تهدید از
جانب ضربه‌های آسیب‌زا است. کانر^۲ در پژوهش‌های خود به
این نتیجه رسیده که همه ما با تاب‌آوری ذاتی و ظرفیت‌هایی برای
بهبود ویژگی‌هایی که عمدتاً در افراد تاب‌آور دیده می‌شود متولد
می‌شویم، ویژگی‌هایی مانند ۱. توانش اجتماعی شامل انعطاف
پذیری فرهنگی، همدلی، مهربانی و مهارت‌های ارتباطی، ۲. مهارت
های حل مسئله شامل برنامه‌ریزی، یاری‌جویی، تفکر انتقادی و
خلاقیت، ۳. مهارت‌های خودگردانی شامل احساس هویت،
خودکارآمدی، خودآگاهی، تسلط بر وظایف و کناره‌گیری
سازگارانه از شرایط منفی، احساس هدفمندی و باور به آینده‌ای
روشن (۴).

تاب‌آوری در هر سن و در هر سطحی رخ می‌دهد و سازه‌ای
شناختی و قابل آموزش است یعنی تاب‌آوری پدیده‌ای ذاتی نیست
بلکه از طریق تمرین، آموزش، یادگیری و تجربه حاصل می‌شود.
امروزه انسان‌ها با تغییرات بسیاری در زندگی و محیط پیرامونشان
مواجه هستند و این امر، موجب آن می‌گردد تا افراد در شرایط
غیرقابل پیش‌بینی قرار گیرند. این شرایط غیرقابل پیش‌بینی گاه
شخص را در چالش‌های بزرگ قرار می‌دهد. از این رو، توانمندی
های انسان و بروز نقاط قوت او می‌تواند به سازگاری و عملکرد
مطلوب وی منجر شود و به‌زیستی را برای انسان به ارمغان بیاورد.
از این رو، تاب‌آوری به دلیل آن که به فرد کمک می‌کند تا از
چالش‌های اجتماعی، مالی و یا احساسی به تعادل مجدد بازگردد و
بیانگر توانایی فرد جهت سازش‌یافتگی مجدد در برابر غم، ضربه،
شرایط نامطلوب و عوامل تنیدگی‌زای زندگی است (۵)، در این
پژوهش مورد بررسی قرار گرفته است. بنابراین، بررسی مولفه‌های
تعیین‌گر تاب‌آوری و مشخص کردن پیشایندهای آن از دغدغه‌های
بسیاری از محققان بوده است. بر همین اساس، دسته‌بندی‌هایی از
علل و عوامل پیشاینده تاب‌آوری مطرح شده است. در حالت کلی،
عوامل موثر بر تاب‌آوری شامل عوامل درونی (ویژگی‌های

2 - Connor

1 - Positive Psychology

(۸) نشان داد تیپ های شخصیتی اینیاگرام نقش مهمی در شکل گیری مشکلات بین فردی را دارند. پژوهش مولایی و تاشک (۹) نشان داد که از بین تیپ های نه گانه شخصیتی، تیپ اصلاح طلب، امدادگر، موفق، وفادا و مشتاق پیش بینی کننده مثبت تاب آوری و تیپ های شخصیتی فردگرا و صلح طلب پیش بینی کننده منفی تاب آوری هستند. اما بر اساس تیپ های شخصیتی پژوهشگر و چالشگر نمی توان تاب آوری را پیش بینی کرد. بنابراین می توان چنین نتیجه گرفت که برخی ویژگی های شخصیتی مانند بردباری، بخشندگی، سازگاری، سخت کوشی، کنجکاو و قاطع بودن در رابطه می تواند به افراد کمک کند تا سطوح تاب آوری بالاتری را تجربه کنند. همچنین نتایج پژوهش لیونگسون، هک، فلینتج، گلسون، اوست و کوچاران^{۱۴} (۱۰) نشان داد که خصایص شخصیتی مانند درون گرایی، سازگاری، مسئولیت پذیری، باز بودن و برون گرایی به طور مثبت و روان رنجوری به طور منفی تاب آوری را پیش بینی می کنند. از سوی دیگر ککس و کلینگر^{۱۳} بیان کردند که اهداف فرد و شیوه های وابستگی فرد به آنها ساختار انگیزشی او را نشان می دهد که این ساختار می تواند انطباقی یا غیرانطباقی باشد. افرادی که سبک انگیزشی غیرانطباقی دارند درصددند هیجان خود را از طریق ناسالم برانگیزانند و اهداف اجتنابی دارند و برای دستیابی به هدفشان حداقل امیدواری را نشان می دهند. ویژگی های دیگری که می توان برای این افراد ذکر کرد حداقل ناراحتی از نرسیدن به هدف، احساس فاصله زمانی از هدف، حداقل تعهد نسبت به اهداف، احساس کنترل پایین نسبت به هدف و حداقل اطلاعات درباره اهداف است. در مقابل افرادی که ساختار انگیزشی انطباقی دارند منابع و انرژی خود را صرف محرک های سالم می کنند و بیشتر به دنبال اهداف مثبت هستند، نسبت به اهداف خود تعهد زیادی دارند، از دستیابی به اهدافشان لذت زیادی می برند و اگر به هدفشان نرسند ناراحت می شوند، نسبت به موفقیت شان خوش بین هستند و حداقل تعارض را بین اهدافشان دارند (۱۱). در پژوهشی که توسط صالحی فدردی (۱۲) بر روی دانشجویان انجام گرفت نتایج نشان داد که تاب آوری و ساختار انگیزشی انطباقی پیش بینی کننده منفی و معناداری برای رفتارهای پرخطر می باشد. همچنین نتایج سلیمانان، گل پیچ و درودی (۱۳) نشان داد که بین افراد دارای ساختار انگیزشی غیرانطباقی، و همچنین ویژگی های مشترکی که افراد تاب آور و افراد با ساختار انگیزشی انطباقی دارند، تفاوت معناداری وجود دارد. با مروری بر ادبیات پژوهشی انجام شده در مورد تاب آوری و عوامل موثر بر آن می توان مشاهده نمود که اگر چه برخی تحقیقات تاثیر ویژگی های شخصیتی و سبک های هویت در تاب آوری را بررسی نموده اند (۱۴) و تحقیقات دیگری هم به تاثیر

شخصیتی، سبک های هویتی، ساختار انگیزشی و عوامل بیرونی (خانواده، مدرسه و جامعه) است (۶). از این رو، شخصیت به عنوان یکی از عوامل درونی که به روند و شیوه کلی زندگی فرد اطلاق می شود و سبک های هویت و ساختار انگیزشی به عنوان یکی از عوامل بیرونی که ارتباطات موثر و سازنده را در پی دارد، در پژوهش حاضر به عنوان تعیین کننده های تاب آوری در نظر گرفته شدند (۷). در ادامه، به صورت مختصر به هر کدام از این زمینه ها اشاره شده است.

رویکرد صفات^۱ خود را بیش از سایر حوزه های روان تحلیل گری^۲ و نظریه های یادگیری اجتماعی^۳ در عرصه پژوهش های تجربی شخصیت نشان داده است. تمایل محققانی که به این رویکرد پایبند بوده اند، بیشتر در جهت تیپ بندی مردم از نظر شخصیتی بوده است. روند تیپ بندی اولیه بقراط از ریخت شناسی شلدون، بعد از آن در قرن نوزدهم آلپورت، کتل، یونگ و در نهایت پنج عامل بزرگ شخصیت مک کری و کاستا تداوم یافته است. یکی از تیپ هایی که مطرح می گردد تیپ های نه گانه شخصیت (اینیاگرام^۴) که به نظر ریسو و هادسون^۵ اینیاگرام پیش از این مطرح و در بطن تاریخ مدفون شده است و اکنون تحت تاثیر روح زمان، دوباره به عرصه نظریه های علمی و تلاش های پژوهشی برگشته است. محور مرکزی نظریه اینیاگرام در تیپ های شخصیتی نه گانه، ماهیت آدمی است که شخصیت لایه روبنایی آن محسوب می شود. تیپ های نه گانه شخصیت (اینیاگرام) آن گونه که ریسو و هادسون معرفی کرده اند، عبارت اند از ۱. اصلاح طلب^۶ (پایبند به اصول، جدی و قاطع، خودکنترل، کمال گرا)، ۲. امدادگر^۷ (بخشنده، برون گرا، مردم پسند، سلطه گر)، ۳. موفق^۸ (سازگار، سرآمد یا برتری طلب، برانگیزاننده، خودآگاه)، ۴. فردگرا^۹ (رک گو و با صراحت لهجه، خیال گرا، خودشیفته، دمدمی مزاج)، ۵. پژوهشگر^{۱۰} (خلاق، محتاط، منزوی)، ۶. وفادار^{۱۱} (متعهد، مسئولیت پذیر، مضطرب، مشکوک)، ۷. مشتاق^{۱۲} (خودانگیزخته یا خودجوش، همه فن حریف، سر به هوا، اهل بریز و بیاش)، ۸. چالش گر^{۱۳} (متکی به خود، با اراده، خودکامه و لجوج، مواجه گر)، ۹. صلح طلب^{۱۴} (پذیرا، اطمینان بخش، انطباق پذیر، رضامند)، مهمترین نوع تقسیم بندی سازه های سه عنصری هستند که شامل مجموعه سه عنصر احساس گرا که شامل تیپ های امدادگر، موفق و فردگرا می شود. مجموعه سه عنصری عمل گرا که شامل تیپ های پژوهشگر، مشتاق، وفادار می شود. مجموعه سه عنصری ادراک گرا که شامل تیپ های اصلاح طلب، چالشگر، صلح طلب می شود. عظیمی در پژوهش خود نشان داد که آموزش اینیاگرام بر سطح حرمت نفس و خویشتن داری (دو مقیاس ادراک خویشتن) موثر است. پژوهش سان، کافمن و اسمیلی^{۱۵}

10 - investigator

11 - loyalist

12 - enthusiast

13 - challenger

14 - peacemaker

15 - Sun, Kaufman & Smillie

16 - Livingston, Heck, Flentje, Gleason, Oost, &

Cochran

17 - Cox, W. M., & Klinger, E

1 - trait approach

2 - psychoanalysis approach

3 - social learning approach

4 - Enneagram

5 - Riso & Hudson

6 - reformer

7 - helper

8 - achiever

9 - individualist

ابزارهای پژوهش

تاب‌آوری کانر و دیویدسون: این پرسشنامه را کانر و دیویدسون با مرور منابع پژوهشی ۱۹۹۹-۱۹۷۹ حوزه تاب‌آوری تهیه کردند. ویژگی‌های روان‌سنجی این مقیاس در شش گروه، جمعیت عمومی، مراجعه‌کنندگان به بخش مراقبت‌های اولیه، بیماران سرپایی روانپزشکی، بیماران مبتلا به اختلال اضطراب فراگیر و دو گروه از بیماران مبتلا به اختلال استرس پس از سانحه، بررسی گردید. تهیه‌کنندگان این مقیاس بر این عقیده‌اند که این پرسشنامه به خوبی قادر به تفکیک افراد تاب‌آور از افراد غیرتاب‌آور در گروه‌های بالینی و غیربالینی بوده است و می‌تواند در موقعیت‌های پژوهشی و بالینی مورد استفاده قرار گیرد. این پرسشنامه ۲۵ سوال دارد که در مقیاس لیکرت بین صفر (کاملاً نادرست) و چهار (همیشه درست)، نمره‌گذاری می‌شود. نمره میانگین این مقیاس از ۵۲ خواهد بود به طوری که هر چه نمره آزمودنی از ۵۲ بالاتر باشد، تاب‌آوری بالاتری دارد و هر چه نمره او به صفر نزدیکتر باشد، از تاب‌آوری کمتری برخوردار خواهد بود. داس با ضریب آلفای کرونباخ معادل ۰/۸۴ تا ۰/۹۲، ثبات درونی کافی را نشان داده است و بک (۱۹۹۷) ضریب آلفای کرونباخ معادل ۰/۸۰ را برای خرده‌مقیاس‌های داس گزارش کرده است. دو نمونه از سوالات به این شرح است: مشکل بتوان احساس خوشحالی نمود، مگر این که آدم خوش‌قیافه، باهوش، پولدار و خلاق باشد و خوشحالی بیشتر بستگی به نگرش من درباره خودم دارد تا نگرش دیگران در مورد من. در پژوهشی که توسط سامانی، جوکار و صحرارگرد در بین دانشجویان صورت گرفت، پایایی آن را ۰/۹۳ گزارش کردند و روایی سازه (به روش تحلیل عوامل و روایی همگرا و واگرا) توسط سازندگان آزمون در گروه‌های مختلف عادی و در خطر احراز گردید.

تیپ‌های شخصیتی نه‌گانه ریسو و هودسون: این ابزار برای این منظور تهیه شده که تیپ غالب پاسخگو تعیین شود. ریسو و هودسون برآنند که از طریق مطالعات روان‌سنجی معبر پایایی ابزار یاد شده توسط نیوجنت شاخص تیپ‌های شخصیتی ۹‌گانه ریسو و هودسون را در محدوده آزمون‌های روان‌شناختی موفق و ماندگار قرار داده است. نیوجنت، پار، نیومن و هیگینز شواهدی درباره ویژگی‌های روان‌سنجی این ابزار ارائه کرده‌اند. نسخه اصلی شامل ۱۴۴ عبارت دو‌گزینه‌ای است. فرم کوتاه شاخص تیپ‌های شخصیتی ۹‌گانه ریسو و هودسون شامل ۳۶ عبارت دو‌گزینه‌ای است. این ابزار، یک آزمون با انتخاب اجباری است؛ یعنی لازم است در هر مورد از دو عبارت، تنها یک عبارت که پاسخگو را به خوبی توصیف می‌کند، انتخاب شود. آزمون می‌تواند به چند روش مختلف اجرا شود. در هنگام پاسخگویی شخص باید فکر کند که اگر مجبور باشد از بین دو گزینه دست به انتخاب بزند، کدام را انتخاب می‌کند؟ تیپ‌های شخصیتی اینیاگرام نه‌مؤلفه را شامل می‌شود: ۱. اصلاح طلب ۲. امدادگر ۳. موفق ۴. فردگرا ۵. پژوهشگر ۶. وفادار ۷. مشتاق ۸. چالش‌گر ۹. صلح‌طلب. ویژگی‌های روان‌سنجی آزمون اینیاگرام توسط حسینیان، عظیمی پور، کرمی، یزدی و کشاورزگرایی مورد بررسی قرار گرفته است. آنان برای بررسی روایی سازه این آزمون همبستگی بین تیپ‌های مایرز-بریگر با اینیاگرام مورد تحلیل قرار دادند که نتایج آن نشان داد که بیشتر

انگیزش انطباقی-غیرانطباقی روی تاب‌آوری تحصیلی پرداخته‌اند (۱۵). اما بر اساس جستجوهای به عمل آمده تحقیقی که به بررسی همزمان رابطه تیپ‌های شخصیتی نه‌گانه (اینیاگرام) بر تاب‌آوری با واسطه‌گری انگیزش انطباقی بپردازد در ایران انجام نشده است. بنابراین پژوهش حاضر درصدد پر کردن چنین شکافی است و در پی پاسخگویی به این مسأله است که بین تیپ‌های نه‌گانه شخصیتی (اینیاگرام) بر تاب‌آوری با نقش میانجی انگیزش انطباقی چه رابطه‌ای وجود دارد؟ آیا مدل مطرح شده از برازش مناسبی برخوردار است؟ بدین ترتیب، مسأله اساسی در پژوهش حاضر، بررسی یک مدل علی است که در آن تیپ‌های نه‌گانه شخصیتی (اینیاگرام) به عنوان متغیرهای برون‌زاد، انگیزش انطباقی به عنوان متغیر میانجی و تاب‌آوری به عنوان متغیر درون‌زاد مورد مطالعه قرار می‌گیرد.

مواد و روش‌ها

طرح پژوهش حاضر، طرح همبستگی از طریق الگویابی معادلات ساختاری است که یک روش همبستگی چند متغیری می‌باشد. جامعه آماری پژوهش حاضر شامل کلیه دانشجویان واحدهای دانشگاه آزاد اسلامی استان تهران در سال تحصیلی ۱۳۹۸-۱۳۹۷ مشغول به تحصیل باشند، تشکیل دادند. برای انتخاب نمونه از روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای چندمرحله‌ای استفاده شد. برای این-منظور ابتدا فهرست واحدهای دانشگاه آزاد اسلامی استان تهران مشخص شد که شامل واحدهای علوم و تحقیقات تهران، تهران شمال، تهران غرب، تهران مرکز، تهران جنوب، تهران شرق، فیروزکوه، دماوند، رودهن، ملارد، ورامین-پیشوا، شهرقدس، شهریار، صفادشت، علوم دارویی، رباط کریم، شهرری، پرنده، پردیس، اندیشه و اسلامشهر بودند. از این تعداد هشت دانشگاه تهران مرکز، تهران شمال، تهران جنوب، رودهن، دماوند، شهرقدس، اسلام شهر و صفادشت به صورت تصادفی انتخاب شد. سپس با توجه به پراکندگی جغرافیایی دانشکده‌های هر واحد دانشگاهی و عدم تجانس بین گروهی، دانشکده‌های هر واحد به‌عنوان خوشه‌های بعدی در نظر گرفته شد که پژوهش‌گر در هر دانشگاه به نسبت تعداد دانشکده‌ها چند دانشکده را تصادفی انتخاب کرد و در نهایت پرسشنامه‌ها به نسبت دانشجویان در هر دانشگاه در بین دانشجویان این دانشکده‌ها توزیع خواهد شد. تکنوری کاف و مارکولایدز پیشنهاد می‌کنند که برای تعیین حجم نمونه در مدل‌یابی معادلات ساختاری بهتر است به ازای هر پارامتر بین ۵ تا ۳۵ نفر تعیین شوند (۱۶). پرسشنامه‌ها به صورت گروهی به مدت ۶۰ روز بر روی دانشجویان اجرا شد. پس از تکمیل پرسشنامه‌ها، تمامی آن‌ها توریق شد و مورد بررسی قرار گرفت. با توجه به برآورد حجم نمونه در پژوهش‌های مبتنی بر الگویابی معادلات ساختاری که کلاین آن را به سه نوع ساده، کمی و پیچیده تقسیم می‌کند و با توجه به تعداد مقیاس‌ها و زیر مقیاس‌های مورد بررسی، پژوهش حاضر از نوع الگوهای پیچیده است که حجم نمونه حداقل ۴۰۰ نفر برای آن پیشنهاد شده است.

شاخص به دست می آید و می توان برای هر فرد، یک نیم رخ انگیزشی رسم کرد. از تحلیل عاملی این ابعاد، دو عامل کلی به دست آمده است. عامل اول، ساختار انگیزشی انطباقی که نشانگر وجود عناصر ضروری برای رسیدن به یک راه حل رضایت بخش درباره دغدغه های شخصی است و عامل دوم، ساختار انگیزشی غیرانطباقی که نشان دهنده بی تفاوتی در رسیدن به اهداف شخصی است. نتایج تحلیل عاملی در پژوهش ابراهیمی نشان داد که مقیاس ساختار انگیزشی دارای روایی سازه و اعتبار مناسب است. ضریب آلفای کرونباخ برای ساختار انگیزشی انطباقی و غیرانطباقی به ترتیب برابر با ۰/۷۳ و ۰/۷۷ بود. در پژوهش صالحی فدردی فرد خلاصه شده ساختار انگیزشی با ده شاخص بر روی و نمونه شامل دانشجویان و سوء مصرف کنندگان مواد صورت گرفت. ضریب آلفای کرونباخ برای نمونه دانشجویان ۰/۷۷ و برای سوء مصرف کنندگان مواد ۰/۷۵ محاسبه شد.

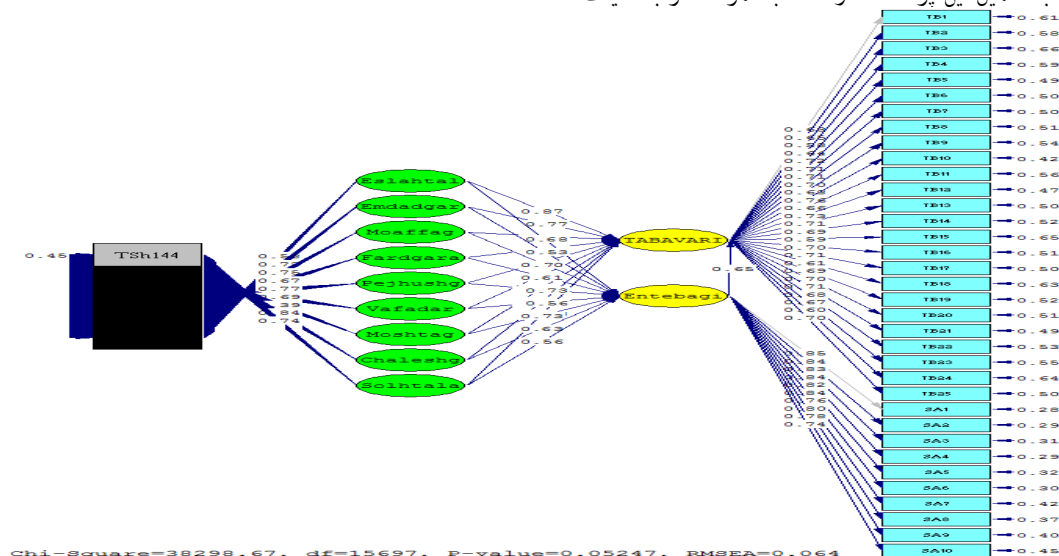
تجزیه و تحلیل اطلاعات به دست آمده از اجرای پرسشنامه ها از طریق نرم افزار Spss-V23 و Lisrel-V8.8 انجام شد. همچنین به منظور آزمون فرضیه های پژوهش از مدل معادلات ساختاری استفاده شد.

یافته ها

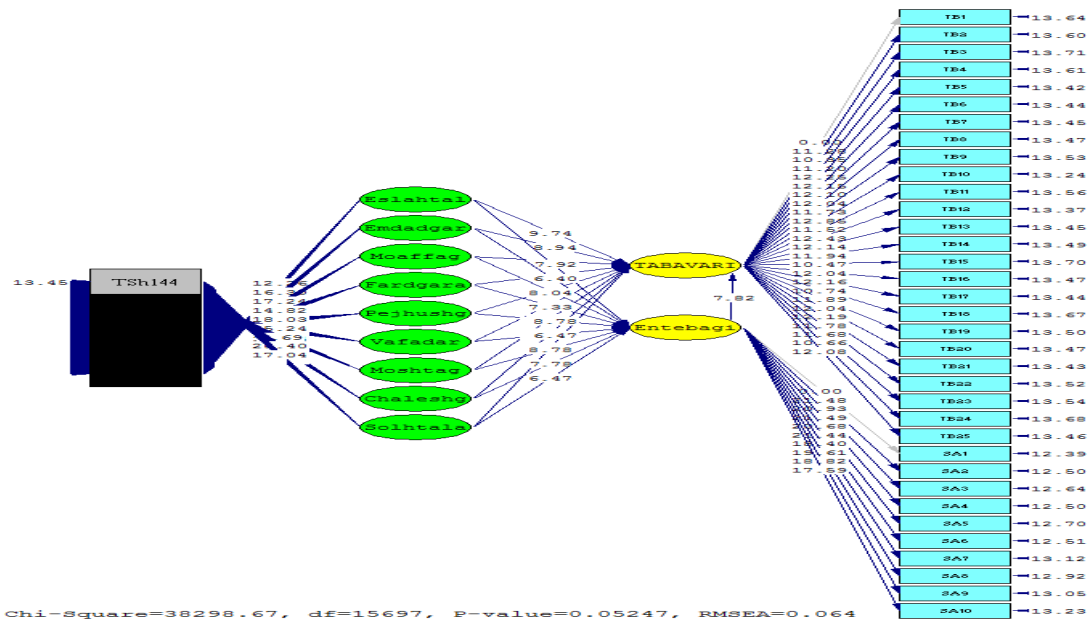
به منظور بررسی تاثیرگذاری «تیپ های شخصیتی اینیاگرام» بر روی «تاب آوری» با نقش میانجی «ساختار انگیزشی انطباقی» در یک مدل، از مدل معادلات ساختاری تأییدی استفاده شد. پس از رسم ساختار مدل در نرم افزار LISREL، اضافه نمودن قيود مدل و انتخاب روش ماکسیمم درستنمایی، مدل اجرا شده و نمودار مسیر برازش شکل های زیر به دست آمد. برآوردهای پارامتر استاندارد شده در شکل زیر نشان می دهد که همه شاخص ها از لحاظ آماری معناداری هستند و بارهای عاملی آن در سطح بالایی قرار دارند. بررسی نتایج شاخص های برازش حاکی از برازش مناسب مدل می باشد.

ضرایب همبستگی در سطح ۰/۰۱ معنادار بودند. در این پژوهش روایی سازه با روش همبستگی (واگرا و همگرا) و تحلیل عامل اکتشافی محاسبه شد. نتایج تحلیل عاملی نشان داد که سه عامل اول ۱۶/۵٪ کل شاخص را تبیین می کنند و سازگاری مناسبی را با سه سازه اصلی آزمون، احساس گرای، ادراک گرای و عمل گرای، نشان دادند. ضرایب پایایی تیپ های نه گانه با روش همسانی درونی آلفای کرونباخ ۰/۶۷ تا ۰/۸۱ و با روش بازآزمایی ۰/۹۵ تا ۰/۹۸ به دست آمده است. در پژوهش مولانی و تاشک برای بررسی روایی این آزمون از روایی محتوایی صوری و روایی همسانی درونی استفاده شد. بدین منظور ۱۰ نفر از اساتید روان شناسی عمومی و تربیتی به بررسی این آزمون پرداختند. همچنین، محاسبه همبستگی نمره هر عبارت با نمره زیرمقیاس هر تیپ، توانست شواهد بیشتری برای روایی ابزار یاد شده به دست دهد. برای پایایی نیز از روش آلفای کرونباخ استفاده شد که میزان ضریب برابر با ۰/۹۰ بود.

ساختار انگیزشی کاکس و کلینگر: این پرسشنامه ۱۰ سؤالی توسط کاکس و کلینگر در سال ۲۰۰۴ برای ارزیابی ساختار انگیزشی طراحی شده است و تکمیل آن در سه مرحله انجام می شود و شرکت کننده ها باید درجه بندی را بر اساس مقیاسی از ۰ تا ۱۰ در مورد نگرانی خاص در ۱۱ حوزه زندگی انجام دهند که شامل (۱) دستیابی به اهداف بدون تلاش: میزان گرایش یا تمایل برای رسیدن به هدف، (۲) اجتناب: پیشگیری یا اجتناب از رسیدن به هدف، (۳) کنترل: میزان کنترل در مورد آن هدف، (۴) میزان اطلاعات درباره نحوه دستیابی به اهداف، (۵) احتمال موفقیت در صورت تلاش، (۶) شانس: اعتقاد شرکت کننده به شانس برای دستیابی به اهداف بدون انجام تلاش، (۷) خشنودی در صورت رسیدن که انتظار می رود با دستیابی به اهداف حاصل شود؛ (۸) ناخشنودی در صورت رسیدن به هدف، (۹) ناراحتی حاصل از نرسیدن به هدف، (۱۰) تعهد: میزان مصمم بودن برای رسیدن به هدف و (۱۱) مدت زمان احتمالی مورد نیاز برای دستیابی به اهداف است. هر فرد باید مهمترین دلمشغولی، آرزو یا هدفش را در هر یک از این حیطه ها، در نظر گرفته و به آن هدف با تکمیل این پرسشنامه و محاسبه نمرات هر بعد، یک

شکل ۱. ضرایب استاندارد مدل تاثیرگذاری تیپ های شخصیتی بر روی تاب آوری با نقش میانجی ساختار انگیزشی انطباقی

شکل ۲. t- مقادیر مدل تاثیرگذاری تیپ‌های شخصیتی بر روی تاب‌آوری با نقش میانجی ساختار انگیزشی انطباقی

(۲,۵۸) می‌توان چنین استنباط کرد که بین عوامل روابط مستقیم وجود دارد. همانگونه که شاخص‌های خی-دو و RMSEA نشان می‌دهند، مدل برازش مناسبی را به داده‌ها ارائه می‌کند. خروجی‌های الگو در جدول زیر مورد بررسی قرار گرفته است.

همان‌طور که در شکل‌های بالا نشان داده شده است، کلیدی مقادیر پارمترهای مربوط به مدل به همراه بارهای عاملی و ضرایب مسیر نشان داده شده است. با توجه به مقادیر ضرایب استاندارد و ضرایب معناداری تی به دست آمده در شکل‌های بالا (مقادیر تی بالاتر از

جدول ۱. شاخص‌های برازش تحلیل مسیر مدل

شاخص‌های برازش		نام شاخص
مقدار	حد مجاز	Chi-square/df
۲,۴۴	کمتر از ۳	RMSEA (ریشه میانگین خطای برآورد)
۰,۰۶۴	کمتر از ۰,۱	CFI (برازندگی تعدیل یافته)
۰,۹۹	بزرگتر از ۰,۹	NFI (برازندگی نرم شده)
۰,۹۷	بزرگتر از ۰,۹	GFI (نیکویی برازش)
۰,۹۳	بزرگتر از ۰,۹	AGFI (نیکویی برازش تعدیل شده)
۰,۹۱	بزرگتر از ۰,۹	

مقادیر معناداری آورده شده است. همان‌طور که ملاحظه می‌شود، همه مسیرها مورد پذیرش قرار گرفته شده است.

همانگونه که مشاهده می‌شود شاخص‌های برازش الگو در وضعیت مطلوبی قرار گرفته است. در جدول زیر، ضرایب مسیر به همراه

جدول ۲. ضرایب مسیر، مقادیر معناداری و وضعیت آنها

مسیر	ضریب مسیر	مقدار t	وضعیت
اصلاح‌طلب	۰,۸۷	۹,۷۴	تایید شد
امدادگر	۰,۷۷	۸,۹۴	تایید شد
موفق	۰,۷۷	۸,۰۴	تایید شد
فردگرا	۰,۶۱	۴,۰۴	تایید شد
پژوهشگر	۰,۷۰	۴,۸۸	تایید شد
وفادار	۰,۶۶	۴,۴۴	تایید شد
مشتاق	۰,۶۳	۴,۱۴	تایید شد
چالش‌گر	۰,۷۳	۸,۶۸	تایید شد

صلح طلب	<--	۰,۷۴	۸,۷۰	تایید شد
ساختار انگیزشی انطباقی	<--	۰,۶۵	۷,۸۲	تایید شد
اصلاح طلب	<--	۰,۶۸	۷,۹۲	تایید شد
امدادگر	<--	۰,۵۳	۶,۴۰	تایید شد
موفق	<--	۰,۷۰	۸,۰۴	تایید شد
فردگرا	<--	۰,۶۱	۷,۳۳	تایید شد
پژوهشگر	<--	۰,۷۳	۸,۷۸	تایید شد
وفادار	<--	۰,۵۶	۶,۴۷	تایید شد
مشتاق	<--	۰,۷۳	۸,۷۸	تایید شد
چالش گر	<--	۰,۶۳	۷,۷۸	تایید شد
صلح طلب	<--	۰,۵۶	۶,۴۷	تایید شد

برای بررسی میزان تأثیر مستقیم و غیرمستقیم متغیرهای مستقل بر وابسته لازم است تا اثرات کل، مستقیم و غیر مستقیم برای متغیر درون‌زای مدل ارائه شود که این اثرات در جداول زیر قابل مشاهده است.

جدول ۳. تفکیک اثرات، مستقیم، غیر مستقیم و کل در مدل پژوهش

متغیر مستقل	متغیر وابسته	اثر	
		مستقیم	غیر مستقیم
اصلاح طلب	ساختار انگیزشی انطباقی	۰,۶۸	----
امدادگر	ساختار انگیزشی انطباقی	۰,۵۳	----
موفق	ساختار انگیزشی انطباقی	۰,۷۰	----
فردگرا	ساختار انگیزشی انطباقی	۰,۶۱	----
پژوهشگر	ساختار انگیزشی انطباقی	۰,۷۳	----
وفادار	ساختار انگیزشی انطباقی	۰,۵۶	----
مشتاق	ساختار انگیزشی انطباقی	۰,۷۳	----
چالش گر	ساختار انگیزشی انطباقی	۰,۶۳	----
صلح طلب	ساختار انگیزشی انطباقی	۰,۵۶	----
اصلاح طلب	تاب‌آوری	۰,۶۵	----
اصلاح طلب	تاب‌آوری	۰,۸۷	$۰,۶۸ * ۰,۶۵ = ۰,۴۴$
امدادگر	تاب‌آوری	۰,۷۷	$۰,۵۳ * ۰,۶۵ = ۰,۳۴$
موفق	تاب‌آوری	۰,۵۱	$۰,۷۰ * ۰,۶۵ = ۰,۴۵$
فردگرا	تاب‌آوری	۰,۸۱	$۰,۶۱ * ۰,۶۵ = ۰,۴۰$
پژوهشگر	تاب‌آوری	۰,۶۲	$۰,۷۳ * ۰,۶۵ = ۰,۴۷$
وفادار	تاب‌آوری	۰,۵۰	$۰,۵۶ * ۰,۶۵ = ۰,۳۶$
مشتاق	تاب‌آوری	۰,۶۰	$۰,۷۳ * ۰,۶۵ = ۰,۴۷$
چالش گر	تاب‌آوری	۰,۸۰	$۰,۶۳ * ۰,۶۵ = ۰,۴۱$
صلح طلب	تاب‌آوری	۰,۵۴	$۰,۵۶ * ۰,۶۵ = ۰,۳۶$

نتیجه گیری

نتایج نشان داد که تیپ‌های شخصیتی اینیاگرام بر ساختار انگیزشی انطباقی تأثیر غیرمستقیم دارد. در تبیین نتایج بدست آمده می‌توان چنین گفت که تیپ‌های شخصیتی اینیاگرام می‌تواند به افراد کمک کرد تا واکنش‌های خودکار خود و دیگران را درک کرده و در ارتباطات خانوادگی و روابط بین فردی بهتر عمل کنند و این امر باعث افزایش انگیزش انطباقی در افراد می‌گردد. این پژوهش با

همان‌طور که در جدول قابل مشاهده است، تأثیر هر یک از تیپ‌های شخصیتی اینیاگرام بر تاب‌آوری با نقش میانجی ساختار انگیزشی انطباقی در ستون آخر جدول فوق آورده شده است. بنابراین، چنین استنباط می‌شود که تأثیر تیپ‌های شخصیتی اینیاگرام بر تاب‌آوری با نقش میانجی ساختار انگیزشی انطباقی پذیرفته می‌شود.

تنها آنچه قابل دسترس ما است، بلکه نحوه خود-تخریبی و بسیاری از واکنش‌ها و رفتارهای کلیشه‌ای و غیر ضروری ما را شامل می‌شود. این چنین است که وقتی ما با شخصیت همانندسازی می‌کنیم، کمتر از آنچه که واقعا هستیم، به وجود یا هستی خود مراجعه می‌کنیم.

از سوی دیگر در توجیه این یافته می‌توان گفت دانشجویانی که دارای انگیزش انطباقی هستند، نوعی تلقی مثبت از مجموعه ویژگی‌های درونی خود دارند و توانایی‌ها و انگیزه‌های خود را ارزشمند می‌دانند که این خود می‌تواند بیانگر نشانه‌های تاب‌آوری در افراد باشد. وجود انگیزه یکی از ویژگی‌هایی است که برای افراد تاب‌آور ذکر شده است. همسو با این یافته، ایمز و آرچر به این نتیجه رسیدند که دانشجویان دارای انگیزش انطباقی از راهبردهای شناختی بیشتری برای حل مسائل استفاده می‌کنند. کانر و دیویدسون تاب‌آوری را قابلیت فرد در برقراری تعادل زیستی-روانی-روحی در مقابل شرایط مخاطره‌آمیز می‌دانند. لوتار (۲۰۰۵) آن را نوعی ترمیم خود که با پیامدهای مثبت هیجانی، عاطفی و شناختی همراه است، تعریف می‌کند. تاب‌آوری نشان‌دهنده توانایی فرد در حفظ تعادل فیزیکی و روانی است، از این رو نمی‌توان آن را معادل بهبودی دانست چرا که بهبودی، فرد پیامدهای منفی و مشکلات هیجانی-عاطفی را تجربه می‌کند. گلانتز در پژوهشی نشان داد که افراد با انگیزش انطباقی بالا و سازگار از تاب‌آوری بیشتری برخوردارند. افزون بر شناخت ویژگی‌های رفتاری مختلف مانند تاب‌آوری، شناخت علل رفتارها دلمشغولی بسیاری از پژوهشگران بوده است. به عبارت دیگر، درک این نکته که انسان‌ها، کارها را به دلیل شوق و علاقه درونی خودشان انجام می‌دهند، یا عوامل بیرونی آنها را به انجام امور و می‌دارد، باعث پدیدایی قلمرو خاص انگیزش رفتارهای انسان شده است.

از جمله محدودیت‌های این پژوهش محدود بودن نمونه مورد بررسی از دانشجویان است که این تعداد نمی‌تواند معرف خوب و کافی برای جامعه باشد. بنابراین تعمیم دادن نتایج فقط به جامعه مورد نظر منطقی و امکان‌پذیر است، و برای سطوح دیگر باید با رعایت احتیاط این کار را انجام دهیم. داده‌ها با استفاده از پرسشنامه‌های خود گزارش دهی تهیه شده‌اند که ممکن است سوگیری‌های پاسخ‌دهی در آنان وجود داشته باشد. کمبود ادبیات پژوهشی و نظری به زبان فارسی در زمینه اینیگرام در کنار دستیابی به منابع یکی از محدودیت‌های جدی در این زمینه است. بنابراین برگزاری جلسات و کارگاه‌های آموزشی اینیگرام برای دانشجویان باعث افزایش تاب‌آوری و انگیزش در آنان خواهد شد.

در پژوهش‌های آتی پیشنهاد می‌شود از مدل اینیگرام در بافت‌های فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی گوناگون استفاده شود. پژوهش‌های مشابه در این زمینه انجام گیرد تا بتوان نتایج حاصل از پژوهش را با آن‌ها مقایسه کرد. در جهت اطمینان نسبت به نتایج حاصله از این پژوهش انجام پژوهش‌های گسترده‌تر در جوامع بزرگ‌تر پیشنهاد می‌شود.

مطالعات یانگ (۱۷) و ایسماجلی (۱۸) همسو می‌باشند. یانگ (۱۷) در تحقیقات خود با عنوان کار، عوامل انگیزش و ویژگی‌های شخصیتی به بررسی عوامل انگیزش کاری در کشور چین پرداخت و به این نتیجه رسید که شرایط پرداخت خوب و مناسب مهمترین عامل انگیزشی کارکنان در چین است و همچنین نشان داد که امنیت شغلی می‌تواند کارکنان را برانگیخته نماید.

نتایج نشان داد که تیپ اصلاح‌گرا، با نیازهای فیزیولوژیک مازلو، زیستی آلدرفر، بهداشتی هرزبرگ و تعلق مک‌کلند در ارتباط است. تیپ‌های یاری‌دهنده، انگیزه‌دهنده، هنرمند، وفادار، کلیت‌گرا و مسالمت‌جو با نیازهای فیزیولوژیک مازلو، زیستی آلدرفر، بهداشتی هرزبرگ و قدرت مک‌کلند در ارتباط هستند. تیپ متفکر با نیازهای اجتماعی و خودیابی مازلو، زیستی آلدرفر، بهداشتی هرزبرگ و تعلق مک‌کلند در ارتباط و همچنین تیپ رهبر با نیازهای خودیابی مازلو، زیستی و رشد آلدرفر، بهداشتی هرزبرگ و قدرت مک‌کلند در ارتباط هستند. گوسرا و همکاران (۱۹) در پژوهشی نشان دادند که انگیزه‌ها با نیازهای اساسی که موجب ایجاد رضایت می‌شوند مرتبط هستند و نقش عمده‌ای در ساختار انگیزه معلمان بازی می‌کنند. در تحقیق آنها بین نوع شخصیت و عوامل انگیزشی فعالیت‌های حرفه‌ای، ارتباط آماری معنی‌دار تشخیص داده شده است. جدیداً استدلال می‌شود پژوهش شخصیت، سریع‌ترین بخش در حال رشد در پیشینه انگیزش است. نتایج یک مطالعه نشان می‌دهد که نیم رخ شخصیتی در مجموعه کاری در پیش بینی انگیزش کارکنان خیلی مهم است (۲۰). همچنین نتایج آزمون‌های نشان می‌دهد که بین انواع شخصیت اینیگرام و نظریه‌های انگیزش فرایندی رابطه معنی‌دار وجود دارد. تیپ‌های اصلاح‌گرا و هنرمند بیشترین ارتباط را با نظریه انتظار و تیپ‌های وفادار، اصلاح‌گرا و متفکر بیشترین ارتباط را با نظریه برابر دارند.

نتایج نشان داد که تیپ‌های شخصیتی اینیگرام بر تاب‌آوری با نقش میانجی ساختار انگیزشی انطباقی تاثیر غیرمستقیم دارد. در راستای نتایج بدست آمده بار و همکاران (۲۱)، پژوهشی تحت عنوان رابطه بین تاب‌آوری و ویژگی‌های شخصیتی در دانشجویان در مورد نگرش آنها نسبت به همکاری بین فردی را انجام دادند. نتایج نشان داد در بین دانشجویانی که تاب‌آوری بالاتری داشتند و دارای ویژگی‌های شخصیتی توافق‌پذیری و خودمختاری بودند درک مثبتی نسبت به همکاری بین فردی داشتند. بایونا و کاستاندا (۲۲)، پژوهشی تحت عنوان تاثیر ویژگی‌های شخصیتی بر انگیزش در نوع روش تدریس معلمان انجام دادند. نتایج نشان داد که بین ویژگی‌های شخصیتی روان‌نژندگرای با انگیزش رابطه معکوس و معناداری وجود دارد. همچنین بین ویژگی‌های شخصیتی برون‌گرایی، وظیفه‌شناسی و سازگاری با انگیزش در روش تدریس معلمان رابطه مثبت و معنی‌دار دیده می‌شود.

عوامل شخصیتی با عوامل انگیزشی و تاب‌آوری در افراد ارتباط معناداری دارد. شناخت تیپ شخصیتی و پویایی‌های آن، به طور خاص رویکردی موثر به بعد ناخودآگاه، آسیب‌های روانی، مکانیسم‌های جبرانی ما و در نهایت به دگرگونی و التیام بخشی دردهای ما ارائه می‌دهد. اینیگرام به ما نشان می‌دهد که شخصیت ما در چه شرایطی بیشتر «ما را به اشتباه می‌اندازد». این اشتباه‌ها

9. Mulani, Seema and Tashek, Anahita. (2015). Explaining psychological resilience based on nine personality types (Enneagram) and communication skills. *Personality and Individual Differences Quarterly*, 5(12), 73-89.
10. Livingston, N. A., Heck, N. C., Flentje, A., Gleason, H., Oost, K. M., & Cochran, B. N. (2015). Sexual minority stress and suicide risk: Identifying resilience through personality profile analysis. *Psychology of sexual orientation and gender diversity*, 2(3), 321
11. flamboyance, chastity Sepehari Shamlou, Zohra and Agha Mohammadian Shearbafe, Hamidreza. (2013). Investigating the relationship between motivational structure and academic procrastination in Shahid Ferdowsi University of Mashhad undergraduate students. *Research in Clinical and Counseling Psychology*, 4(1), 55-70.
12. Salehi Federdi, Javad. (2012). Examining the relationship between motivational structure and marital satisfaction. *Journal of Psychology*, 1(4), 152-133.
13. Suleimani, Ali Akbar; Golpich, Zainab and Derroudi, Hamid. (2012). Comparison of resilience and risky behaviors based on motivational structure in adolescents. *Journal of North Khorasan University of Medical Sciences*, 5 (2), 394-387.
14. Dvorakova, A. (2018). Contextual identity experiencing facilitates resilience in Native American academics. *The Social Science Journal*.
15. Lou, Y., Taylor, E. P., & Di Folco, S. (2018). Resilience and resilience factors in children in residential care: A systematic review. *Children and Youth Services Review*
16. Ray Cuffe, Teknori and Marcolides, George. (2013). Basics of structural equation modeling. Translated by Bela

References

1. Sarbescu, P., & Boncu, A. (2018). The resilient, the restrained and the restless: Personality types based on the Alternative Five-Factor Model. *Personality and Individual Differences*, 134, 81-87
2. Bohane, L., Maguire, N., & Richardson, T. (2017). Resilients, overcontrollers and undercontrollers: a systematic review of the utility of a personality typology method in understanding adult mental health problems. *Clinical psychology review*, 57, 75-92
3. Ungar, M., & Theron, L. (2020). Resilience and mental health: how multisystemic processes contribute to positive outcomes. *The Lancet Psychiatry*, 7(5), 441-448
4. Mahdavi Mazdeh, Mamek; Hijazi, Elaha and Naqsh, Zahra. (2017). The relationship between perceptions of parenting styles and resilience: the mediating role of human agency. *Psychological Quarterly*, 11(87), 343-326.
5. Athota, V. S., Budhwar, P., & Malik, A. (2020). Influence of personality traits and moral values on employee well-being, resilience and performance: A cross-national study. *Applied Psychology*, 69(3), 653-685.
6. Holden, C. L. (2020). Characteristics of veterinary students: Perfectionism, personality factors, and resilience. *Journal of Veterinary Medical Education*, e0918111r.
7. Buelow, M. T., & Cayton, C. (2020). Relationships between the big five personality characteristics and performance on behavioral decision making tasks. *Personality and Individual Differences*, 160, 109931.
8. Sun, J., Kaufman, S. B., & Smillie, L. D. (2018). Unique associations between big five personality aspects and multiple dimensions of well-being. *Journal of personality*, 86(2), 158-172

Izanlou, Mohsen Dehghani and Mojtaba Habibi Asgarabad. Tehran: Roshd

17. Yang, F, (2011), Work, motivation and personal characteristics: an in-depth study of six organizations in Ningbo, Chinese Management Studies, (5) 3, 272-297.

18. Ismajli, N., (2015), The Importance of Motivation Factors on Employee Performance in Kosovo Municipalities, Journal of Public Administration and Governance, (5) 1,22-39.

19. Guseva, S, Dombrovskis, V, Capulis, S,

20. Personality Type and Peculiarities of Teacher's Professional Motivation in the Context of Sustainable, Procedia - Social and Behavioral Sciences, (112)7, 133-140

21. Seibokaite, L. Endriulaitiene, A, (2012), The role of personality traits, work motivation and organizational safety climate in risky occupational performance of professional drivers, Baltic Journal of Management, (7)1,103-118

22. Bar, M. A., Leurer, M. K., Warshawski, S., & Itzhaki, M. (2018). The role of personal resilience and personality traits of healthcare students on their attitudes towards interprofessional collaboration. Nurse education today, 61, 36-42

23. Bayona, J. A., & Castañeda, D. I. (2017). Influence of personality and motivation on case method teaching. The International Journal of Management Education, 15(3), 409-428